

ΝΟΥΜΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 18 του Δεκεμβρίου 1908

ΓΡΑΦΕΙΑ: Όδός Οικονόμου αριθ 4 | ΔΡΙΘ. 177

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΨΥΧΑΡΗΣ. 'Απολογία (συνέχεια).
 ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Στόν 'Ερμόνα.
 Α. Ε. Παπαμύθια Μολίβου (της Μιτυλήνης).
 Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. 'Ο 'Ασωτος (δράμα)
 ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Α. Α. Νάξιος. 'Ανθή Γιαν-
 νιώτισσα.
 Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και Προάματα ('Η ρου-
 μέτα—'Νέα Ζωή—Για τὸ κήρυγμα—'Η πάγη τοῦ
 Πετρούλια.
 ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ ΚΗΡΥΓΜΑ—ΚΟΙΝΗ ΓΝΩ-
 ΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΑΟ-
 ΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΣΤΟΝ ΕΡΜΟΝΑ

ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ ΤΗΣ „ΑΡΓΩΣ“

Και ξύπνα, ξύπνα τούς ρυθμούς.

Δύο τῶν μῦθός.

Μόλις ἔρριξα ματιές μέσα στὰ καινούρια σου τραγουδία, και νά! ξυπνάει μέσα μου ἡ κριτικὴ μανία· καὶ ταιριαίνει τάχα νὰ τὰ κρίνω ἐγώ, ἀφοῦ σ' ἐμένα τάφιερώνεις; πῶς θὰ μπορούσα, ὅ-
 στερ' ἀπὸ τὸνομά μου, μὲ τέτοιο τρόπο σκαλι-
 σμένο στὸ μέτωπο τοῦ ἔργου σου, νάθρω τὴν ἀτα-
 ραξία τοῦ κριτικοῦ, ποῦ πρῶτ' ἀπ' ὅλα θὰ μοῦ
 χρειαστῆ; "Ἐπειτα τί τάχα περισσότερο και τί πιό
 ταιριαστό θὰ μπορούσα νὰ στοχαστῶ γιὰ σένα και
 ἀπ' ὅσα στοχάστηκα σὲ δύο μου ἔρθρα βαλμένα γιὰ
 τὸ πρῶτο σου βιβλίον, γιὰ τὸ βιβλίον «Τῆς Ζωῆς»,
 στὸ περιοδικὸ «'Ακρίτας», τὸν περασμένο χρόνο, ἔταν
 ἐσὲν καὶ σὲ γνώριζα, μήτε καλά καλά τὸνομά σου,
 και μόνο τούς στίχους σου πρωτόβλεπα; Και μήτε
 εἶναι ὁ στίχος σου ἀπὸ κείνους ποῦ γυρεύουν κανένα
 παίνεμα, μὲ τὰ καθιερωμένα κοντόλογα, ὅσο και ἂν
 τὸ παίνεμα εἶναι σωστό και ὅσο και ἂν τὰξίζει.

Σοῦ γράφω μονάχα γιὰ νὰ σ' εὐχαριστήσω μὲ
 δύο πρόχειρα λόγια στὸ χαρτί, γιατί τὸ στόμα δὲ
 θὰ μὲ βοηθοῦσε. Χάραξες τὸνομά μου στὴν πλήρη
 ἀπάνου τοῦ νεραϊδοκίμωντου καραβιοῦ σου. Και τί
 ἄλλο νὰ ἐλπίσουμ' ἐμεῖς οἱ φτωχοὶ τραγουδιστές,
 ἀπλές φωνές τοῦ χοροῦ, ἀνάμεσα στους μιτροστόλι-
 στους ἱεράρχες τῆς 'Ιδέας; Ποῦ θὰ τὴν ἀγναντέ-
 φουμε και ποῦ και πῶς θὰ τὴ χαροῦμε τὴ Δόξα,
 ὠραία σάν τὴν Παρθένα τοῦ ἰσλάντικου παράδεισου
 στὴν ἐποποιία τοῦ στρατιώτη Μενώλη Βλέση, καθώς
 μὰς τὴν παρουσίασε ὁ Σάβας, τὴν Παρθένα «ποῦ
 μόνη μπορεί νὰ χαροποιήσῃ καθε θλιμμένη ψυχὴ»;
 Ποῦ ἀλλοῦ, και πῶς, παρὰ μέσα σ' ἕνα τέτοιο βι-
 βλίον, μπροστά σὲ τέτοιο ἀφιέρωμα, σάν τὸ δικό σου;

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

ΕΡΜΟΝΑΣ (Πέτρος Βλασιός)

Κ' ἔτσι σὰ νὰ μοῦ φάνηκε πῶς εἶδα μὲ τὰ μά-
 τια μου, σὲ κάποια βάθια σὲ ἀκροούρανα μελλόμενα,
 νὰ μὲ καρφῶνῃ Ποιητὴ ὁ Καιρός.

"Ὅμως ἀπὸ τίς ματιές ποῦ ἔρριξα στὸ βιβλίον
 σου εἶδα πῶς ἡ «'Αργῶ» σου τρέχει τὸ δρόμο τῆς
 «Ζωῆς» πιό πλατιά—καθὼς λές—και πιό θριαμβευ-
 τικά, καθώς φαίνεται. Τὸ βιβλίον σου δὲν εἶναι γραμ-
 μένο, εἶναι συνθεμένο· και αὐτὸ μὲ τραβάει. 'Η
 'Αργῶ σου ξετυλίγεται, ξετυλίγεται σὰ μουσικὴ
 συμφωνία· δένεται σάν τριλογία τραγικὴ. Και τὸ
 δραματικὸ τοῦτο, καθώς βρίσκεται στὴ σύνθεση τοῦ
 ἔργου σου, ἔτσι θαρρῶ πῶς ὑπάρχει και στὴν πιό
 βαθειὰ πνοῇ τοῦ ἔργου σου· ἐνοῶ τὴ δύναμη ποῦ τὸ
 ἐγώ μὰς τὸ παρασταίνει μὲ τὸ οὐκ ἐγώ, καθώς θῆ-
 λεγε σχολαστικὰ κάποιος μεταφυσικὸς φιλόσοφος. Και
 σάν πρώτη φορὰ νάντιφεγγίζουντ' ἔτσι ἄδρα και
 συκρατητὰ στὴ μετρημένη και λεπτὴ κορνίζα τοῦ
 δεκατετράστιχου οἱ μεγάλες ζωγραφιές ἀπὸ τὴ Φύση
 και ἀπὸ τὴν 'Ιστορία, τὰ λαμπερώτατα τοῦ ξένου κό-
 σμου και τῆς ξένης τέχνης, τῆς Πατρίδας τὰκριβώ-
 τατα.

Στόν προλογικὴν ποῦ ἔβαλες βλέπω πῶς ἀγγί-
 ζεις και τὴν ἰδέα τῆς ἐπιρροῆς, καθώς λές, σάν τε-
 χνίτης ἀπὸ νοῦ μαζὶ και ἀπὸ καρδιά ποῦ εἶσαι.
 Και θὰ μπορούσε χοντρός τόμος νὰ γραφτῆ γιὰ τὸ
 ζήτημα τοῦ πρωτότυπου και τοῦ μιμητικοῦ στὴν

Ποίηση, στὴν Τέχνη. Και θὰ μπορούσε νὰ δειχτῆ πῶς
 ἂν ἐκείνοι ποῦ κρέμονται ἀπὸ τοῦτον και ἀπὸ κείνον
 δὲν εἶναι πάντα οἱ πιό πρωτότυποι· καὶ οἱ πιό μεγα-
 λοφάντατοι, ὅμως οἱ πιό πρωτότυποι· καὶ οἱ πιό με-
 γαλοφάνταστοι εἶν' ἐκείνοι ποῦ πιό πολὺ κρεμάστηκαν
 ἀπὸ τίς ἰδέες και ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν ἄλλων. Τὴν ἰδια
 γνώμη θῆχης (ὅσο και ἂν πνέη και μὲ λεπτότατη
 πνοούλα εἰρωνίας στις γραμμές αὐτές τοῦ προλογικῆ
 σου) τὴν ἰδια γνώμη, ἀφοῦ ἐπιγραμματικὰ μὰς τὴν
 ἐκφράζεις, α'Τὰ ὠραία και μεγάλα ἔργα ἐμπνέουν
 κάποτε ὅσο καὶ ἡ λιθωρὴ ζωὴ». Σὲ τοῦτο ἀπάνου,
 γιὰ νὰ ξεκαθαρίσω καθώς θῆθελ' ἕνα κριτικὸ κοντίλι,
 τὰ λογίς, τυχόν, παροίματά σου, θῆπρεπε νάχω
 σωστὴ γνωριμιὰ μὲ ὅλους τούς διδάχους τῆς μεγά-
 λης Ποίησης ποῦ ἢ τούς μνημονεύεις μόνο, ἢ μὲ στί-
 χους ἀπὸ κείνους στολίζεις τὸ ξωφύλλο και τὰ
 φύλλα τοῦ βιβλίου σου. "Ατυχος, τὴ γνωριμιάν
 αὐτὴ δὲν τὴν ἔκαμα μὲ τούς πιό πολλούς. Δυὸ
 τριῶν πρώτη φορὰ θὰ βλέπω και τὰ ὀνόματα.
 Τὸν Kipling τὸν ἔχω πιό ἀκουσμένο, παρὰ διαβα-
 σμένο. Τὸ ἴδιο γιὰ τὸ Μόρρις. Χάρηκα μακρυάθε
 ἠδονικώτατη εὐωδιὰ ἀπὸ τὰ μαγικὰ περιβόλια τῶν
 Keats και τῶν Rosseti. "Ὅμως ἡ γνώση ποῦ ἔτυχε
 νάχω κάποιων ἀπὸ τούς μεγαλότεχνους ποῦ σημειώ-
 νεις φτάνει γιὰ νὰ στερεώσῃ τὴ γνώμη μου γιὰ τὴν
 πρωτοτυπία στὴν Τέχνη. Θυμήθηκα διαβαζοντάς σε,
 τὸν Lecoude Destille ἰδῶ, καὶ ἐκεῖ τὸν Heideia, και
 παρεκί τὸν Keats. "Ὅσο γιὰ τὸν ἐαυτό μου— και
 ντρέπομαι ἀντικρίζοντας τὸ σκοτεινὸ τὸνομά μου
 μπροστά και ἀπὸ τὰ φωτερώτατα ὀνόματα—κάπου
 κάποια κομμάτια του θάρρεφα πῶς γνώρισα, σάν
 προζύμι· γιὰ τάνέβασμα τοῦ ἔργου σου. Πολλές φο-
 ρές τυχαίνει νανάφης τὸ λυχναρί ἀπὸ τὸ φῶς τῶν
 ἄλλων· καὶ ὁ λύχνος σου ὁ πολυτίμητος δικός σου
 εἶναι. Τραγουδῆς ἕνα διαλεχτό σου Συναπάντημα σὲ
 μιὰ χώρα ἀρκαδικὴ και λές:

Μιὰ ταξιδεύτρα μοῖρα

'Απὸ παιρίδες ξέχωρες—νοτιὰ και τραμουντιὰ—
 Μὰς ἔνωσε ἀναπάντεχα κορυφοζητώντας ἴσως
 Νέους ρυθμούς και πιό τραπὴ τῆς ὠροσούνης φύτρα.

Τὸ ἀναπάντεχο γιὰ τὴ νέα μὰς Ποίηση σφιχτοταί-
 ρισμα τοῦτο τοῦ δικού σου και τοῦ ἀλλότρου, και τὸ
 μακαρισμένο! γεννάει νέους ρυθμούς και τρανεύει τὴν
 ὁμορφιά. Και πῶς ἄλλιως; Καλά καλά δὲν ξέρω ἂν
 ἐκεῖνο ποῦ μὲ σέρνει πρὸς τὴν τέχνη σου εἶναι τὸ
 κάτι ποῦ τὴν ξεχωρίζει ἀπὸ τὴ δική μου, ἢ τὸ κάτι
 ποῦ τὴν πάει κοντά. "Ὅμως—και γενικώτατα και
 ὅλως διόλου ἄσχετα μὲ τὴ σκέψη μου αὐτή.—ἄθελα
 θυμοῦμαι τὰ λόγια ποῦ εἶπεν ὁ σοφὸς ἐκεῖνος τῆς
 'Αναγέννησης γιὰ τὸ Βιβλίον τὸ μιμητικώτατο μαζὶ
 και τόσο πρωτότυπο· «Εὐκολώτερα μπορείς νὰ κλέ-

